

МОДЕЛІ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТА ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Дуб Марина Іванівна,
доктор економічних наук,
доцент кафедри інформаційних технологій та аналітики
Карпатського університету імені Августина Волошина,
м. Ужгород

У статті розглянуто можливості використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій навчання у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: використання ІКТ, дистанційне навчання, технології дистанційного навчання, платформа дистанційного навчання Moodle.

Models of effective use of information and communication technology and distance learning in higher education. *The article discusses the possibilities of using information and communication technology and distance learning in higher education.*

Key-words: using ICT, distance learning, distance learning technology, distance learning platform Moodle.

Модели эффективного использования информационно-коммуникационных и дистанционных технологий обучения в высшем учебном заведении. *В статье рассмотрены возможности использования информационно-коммуникационных и дистанционных технологий обучения в высших учебных заведениях.*

Ключевые слова: использование ИКТ, дистанционное обучение, технологии дистанционного обучения, платформа дистанционного обучения Moodle.

В сучасних умовах розвитку вищої освіти в Україні виникає потреба створення освітньої системи, орієнтованої на виклики інформаційного суспільства, що сформує систему цінностей і пріоритетів інформаційного суспільства для використання інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні особистості.

Застосування сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі вищого навчального закладу потребує змін у методиці викладання всіх дисциплін. Це пов'язано з тим, що викладач перестає бути для студента єдиним джерелом отримання знань. Багато інформації можна знайти в мережі Інтернет та за її допомогою. Серед великого об'єму інформації студент в сучасних умовах повинен вміти співставляти, аналізувати, виявляти зв'язки на протигагу традиційним методам, як запам'ятовування та відтворення. Все це можливе з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. У таких умовах зміни мають торкнутися методики проведення аудиторних занять та організації самостійної роботи. Інформаційно-комунікаційні технології посилюють роль методів активного пізнання та дистанційного навчання.

Інформаційні технології розвиваються дуже динамічно, так само динамічно має розвиватися і методика їх використання в навчальному процесі. Необхідно визначитися, за яких умов, за використання яких методів та засобів інформаційно-комунікаційні та дистанційні технології будуть ефективними та обрати моделі, за якими доцільно використовувати інформаційно-комунікаційні та дистанційні технології для різних форм навчання студентів (очна, заочна, дистанційна) [1].

Електронні підручники та посібники, платформи та системи дистанційного навчання є корисними для викладачів в організації дистанційної форми навчання студентів, електронного тестування та спілкування (обговорення). Впровадження дистанційних технологій навчання дозволяє студентам працювати з навчальними матеріалами в «будь-якому місці» та в будь-який час. Водночас викладачі можуть контролювати та консультувати студента з різних питань, що виникають у процесі опрацювання навчального матеріалу.

Для ефективного використання дистанційних технологій у навчальному процесі ВНЗ потрібен системний підхід починаючи від технічного, програмного, навчально-методичного, кадрового, нормативно-правового забезпечення та закінчуючи управлінням процесом дистанційного навчання та розвитком дистанційних технологій.

Вивчаючи досвід використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій у навчальному процесі вищого навчального закладу [2] виділяють наступні моделі використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій у навчальному процесі вищого навчального закладу.

1. Моделі, що передбачають інтеграцію денної форми, інформаційно-комунікаційних технологій та дистанційних технологій навчання. Для цього створюється інформаційний портал на базі платформи дистанційного навчання Moodle. Для забезпечення студентів денної форми навчання електронними навчальними матеріалами, організації та керування самостійною роботою студентів, автоматизованого тестування

2. Моделі, що передбачають інтеграцію заочної форми навчання, інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій навчання MOODLE (Modular Object Oriented Distance Learning Environment) – назва системи програмних продуктів CLMS (Content Learning Management System), дистрибутив якої розповсюджується безкоштовно за принципами ліцензії Open Source [5].

За допомогою цієї системи студент може дистанційно, через Інтернет, ознайомитися з навчальним матеріалом, який подається у вигляді різноманітних інформаційних ресурсів (текст, відео, анімація, презентація, електронний посібник), виконати завдання та відправити результати їх виконання на перевірку до тьютора (викладача), пройти електронне тестування в режимі самоконтролю та контролю.

Викладач має змогу самостійно створювати дистанційні електронні курси і проводити навчання на відстані, надсилати повідомлення студентам, розподіляти, збирати та перевіряти завдання, вести електронний журнал обліку оцінок та відвідування, налаштовувати різноманітні ресурси навчального курсу тощо.

Доступ до ресурсів порталу – персоніфікований.

Електронні навчальні курси, розміщені на порталі, використовуються студентами стаціонару для організації самостійної роботи, виконання контрольних робіт, тестування паралельно з відвідуванням аудиторних занять.

Організація та підтримка роботи такого порталу дозволяє активізувати використання наявних і створювати нові освітні та наукові ресурси; розширити доступ до цих ресурсів студентам та викладачам; створити організаційну та технологічну базу для впровадження дистанційних технологій у навчальний процес; створити єдину платформу для надання освітніх послуг.

Дистанційне навчання – перспективний напрямок розвитку системи підвищення професійної кваліфікації фахівців розвинених країн світу (у тому числі в режимі on-line). Це форма навчання, завдяки якій підвищення професійної кваліфікації можливе без припинення робочого процесу, тобто є максимально доступним для кожного спеціаліста [4].

Складові частини електронного навчального курсу повинні містити такі навчально-методичні матеріали:

1. Загальна інформація про курс:

– Робоча програма. У робочій програмі зазначається мета та завдання вивчення курсу, його зміст, у якому відображаються назви тем кожного модуля з анотаціями, кількість годин на вивчення кожного модуля.

– Календарний план. Відображає потижневий план проведення лекційних та практичних (семінарських, лабораторних) занять, а також виконання студентами завдань для самостійної роботи.

– Критерії оцінювання. Містить інформацію щодо системи оцінювання навчальних досягнень студентів із дисципліни, як поточних, так і підсумкових. З кожного модуля вказується розподіл балів за виконання завдань та шкала оцінювання.

– Друковані та Інтернет-джерела. У цьому ресурсі пропонуються основні, додаткові друковані джерела з навчальної дисципліни та Інтернет-ресурси.

– Глосарій. Містить основні терміни навчального курсу та їх означення. Оголошення. Оголошення використовуються для анонсування подій, повідомлень про зміни у навчальному курсі тощо.

2. Зміст модуля:

– Теоретичний навчальний матеріал. Містить обов'язкові навчальні ресурси: 1) систематизовані навчальні матеріали у яких відображено логіку навчання за курсом і надає студенту теоретичні відомості з модуля у повному обсязі; 2) мультимедійні презентації лекцій; 3) додаткові електронні навчальні матеріали, довідкові і нормативні матеріали.

– Практичні (семінарські, лабораторні) роботи. Вони обов'язково містять мету та завдання, які забезпечують формування вмінь та навичок, необхідних для засвоєння теми, методичні рекомендації з їх виконання, форму подання результатів виконаної роботи, критерії оцінювання кожної роботи, список індивідуальних завдань, завдань для виконання у парах та групами. Практичні роботи, для виконання яких необхідно спеціальне обладнання та реальні об'єкти, виконуються в аудиторних умовах, про що зазначається під час формулювання завдання.

– Навчально-методичні матеріали з практичних (семінарських, лабораторних) робіт оформляються у вигляді: веб-сторінки (сторінок), посилань на файли різних форматів та завдань. Результат виконання лабораторної (практичної) роботи спеціалісти можуть надсилати викладачеві в електронній формі до навчального порталу, подавати у паперовому вигляді або усно. Після перевірки та оцінювання виконаних завдань, викладач має виставити бали до електронного журналу.

– Завдання для самостійної роботи. Значна частина навчальних годин на вивчення кожної дисципліни відводиться на самостійне опрацювання. У матеріалах електронного навчального курсу необхідно розмістити додатковий теоретичний матеріал, завдання для самостійного виконання та методичний матеріал, який забезпечить його якісне виконання студентами. Завдання формулюється у такій формі: текст завдання, форма подання результатів виконання, критерії оцінювання, термін виконання, список додаткових друкованих та Інтернет-джерел. Результати виконання завдання можна надсилати викладачеві в електронній формі до навчального порталу, подавати в паперовому вигляді або усно. Після перевірки та оцінювання виконаних завдань, викладач має виставити бали до електронного журналу ЕНК.

– Модульний контроль. Для оцінювання знань, умінь та навичок, набутих під час вивчення кожного модуля курсу, використовуються індивідуальні завдання, тести та опитування за допомогою контрольних запитань.

Платформа Moodle дозволяє створювати тестові завдання 10 різних типів. Кожний модуль має містити тест для самоконтролю, контрольні запитання та контрольний тест. Результати оцінювання навчальних досягнень автоматично заносяться до електронного журналу після тестування.

Отже, сучасні інформаційні технології є перспективними в організації неперервної професійної освіти. Вони дозволяють кожному з студентів опрацювати свій індивідуальний темп навчання, підібрати найефективніші методи навчання, спілкуватися безпосередньо з викладачами в будь-який час у міру необхідності та навіть складати заліки та екзамени, не виходячи з дому. Тому головними найближчими завданнями педагогічної науки є створення, апробування та впровадження в масову практику новітніх інформаційних технологій з використанням комп'ютерних телекомунікаційних мереж [3].

Новітні інформаційно-комунікаційні технології дозволяють покращити сприйняття і осмислення великої кількості інформації, підвищити якість навчання, сформувати необхідні практичні навички, створити комфортніші умови для аудиторної та поза аудиторної роботи студентів, підвищити пізнавальний інтерес та творчу активність студентів.

В умовах сьогодення відбувається активне впровадження в навчальний процес ІКТ, зокрема, мультимедіа та інтерактивних технологій. Застосування ІКТ у навчальному процесі дозволяє реалізувати ідеї індивідуалізації та диференціації навчання, що є основними завданнями сучасної системи освіти України.

Література

1. Буйницька О.П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 240 с.
2. Морзе Н.В., Глазунова О.Г. Моделі ефективного використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій навчання у вищому навчальному закладі. – Інформаційні технології і засоби навчання. – 2008. – Вип. 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuiv.gov.ua/e-journals/ITZN/em6/emg.html> (1 лютого 2009 р.).
3. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий: В 2 т. – М.: НИИ школьных технологий, 2006.
4. Теория и практика дистанционного обучения: Учеб. пособие / Под ред. Е.С. Полат. – М.: Изд. Центр «Академия», 2004.
5. MOODLE. Виртуальная обучающая среда [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.opentechology.ru>.

УДК 81'42:791(002.8)

МЕТОДИКА КОНВЕРСАЦІЙНОГО АНАЛІЗУ У ДОСЛІДЖЕННІ ОКАЗІОНАЛЬНОГО СЛОВОТВОРЕННЯ У ДИСКУРСІ КІНО

Гайданка Діана Володимирівна,

старший викладач кафедри англійської філології
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
м. Ужгород

Автор здійснив спробу проаналізувати та систематизувати основні підходи до класифікації методик конwersаційного аналізу (як відмінного від дискурс-аналізу) та обґрунтувати доцільність та перспективність застосування цього методу під час дослідження функціонування okazіональних утворень у дискурсі кіно.

Ключові слова: конwersаційний аналіз, критичний дискурс-аналіз, okazіональні утворення, аудіопротокол, кінодискурс.